

Protocol de prevenció i actuació contra l'assetjament sexual o per raó de gènere en el festival Open House Palma

[1. Presentació](#)

[2. Objectius del protocol](#)

[3. Marc legal i normatiu](#)

[4. Principis generals d'actuació](#)

[5. Mesures de prevenció específiques per al voluntariat](#)

[6. Mesures de prevenció específiques per a visitants](#)

[7. Procediment d'actuació davant situacions d'assetjament o violència sexual](#)

[7.1 Anàlisi de la gravetat dels fets i actuacions a realitzar](#)

[7.2 Factors agreujants](#)

1. Presentació

Open House Palma (OHP) és un festival de divulgació d'arquitectura i urbanisme a la ciutat de Palma, organitzat per l'Associació Cultural Open House Palma per a la Promoció del Patrimoni Arquitectònic. Durant una setmana a l'any s'organitzen visites guiades a una vuitantena d'edificis i activitats culturals vinculades a la temàtica del festival. El festival és possible, en gran part, gràcies a un ampli equip de voluntariat que realitza visites guiades de forma gratuïta. Open House Palma es concep com un espai obert, participatiu i inclusiu, basat en el respecte, la convivència i la dignitat de totes les persones que hi participen, ja siguin membres de l'organització, voluntariat, professionals col·laboradors, propietaris d'edificis o públic assistent.

Open House Palma manifesta el seu rebuig absolut davant qualsevol forma d'assetjament sexual, assetjament per raó de sexe, identitat o expressió de gènere, orientació sexual o qualsevol altra circumstància personal. Hem identificat la necessitat urgent d'establir un marc d'actuació davant les agressions sexuals i sexistes, així com les que es produeixen per LGTBIQ+fòbia, garantint la protecció de totes les persones afectades. El protocol estableix criteris mínims per a la gestió d'agressions sexuals i sexistes que es puguin produir durant el festival. El festival no tolerara cap conducta que atempti contra la dignitat, la llibertat o la integritat física o moral de les persones.

Aquest protocol es basa en la Llei orgànica 10/2022 de garantia integral de la llibertat sexual, així com en altres normatives estatals, autonòmiques i locals en matèria d'igualtat i prevenció de les agressions sexuals i sexistes. El seu objectiu és garantir entorns segurs, especialment en espais d'oci, promovent la prevenció activa i establint pautes clares per detectar, intervenir i evitar aquestes violències.

L'objectiu d'aquest document és proporcionar un marc clar i estructurat per prevenir, detectar i actuar davant possibles situacions d'assetjament o abús sexual en el context del festival, garantint una resposta ràpida, confidencial i respectuosa amb totes les parts implicades, amb especial protecció a la persona afectada i evitant qualsevol forma de revictimització.

Open House Palma assumeix la responsabilitat de prevenir i actuar davant qualsevol mena de violència o discriminació, especialment les agressions sexuals, sexistes i LGTBIQ+fòbiques. Aquest protocol estableix els principis d'actuació, els canals de comunicació i el procediment a seguir davant qualsevol incidència, amb la voluntat de garantir que el festival sigui un espai segur per a tothom.

2. Objectius del protocol

Objectiu	Acció
Vetllar pel dret de les dones i nines i de les persones LGBTIQ+ a viure el festival lliure d'agressions sexuals i sexistes.	Creant aquest protocol per actuar davant de qualsevol discriminació i agressió per raó de sexe, d'identitat de gènere o orientació sexual, fent d'OHP un espai segur on denunciar i demanar ajuda en cas que es produeixi una agressió en el moment en què es duu a terme una activitat.
Promoure canvis en els comportaments socioculturals per erradicar els prejudicis, costums i pràctiques sexistes, així com les agressions sexuals.	Realitzant accions de sensibilització que visibilitzin les diferents manifestacions de les violències que es poden donar i mostrant rebuig ferm per a cada una d'elles.
Garantir espais segurs i lliures de discriminació i d'agressions sexuals i sexistes en espais de militància o que participen en col·lectius sense afany de lucre.	Creant una sèrie de compromisos i pautes d'actuació interna de les entitats adherides al protocol, en el cas que la persona agressora sigui membre de la mateixa entitat o col·lectiu.
Promoure la corresponsabilitat de totes aquelles persones que formen part del festival per erradicar els comportaments, les actituds i les manifestacions masclistes, sexistes i LGBTIQ+fòbiques.	Formant a totes les persones implicades activament al festival per a què puguin esdevenir agents detectors/es i interventors/es en situacions d'agressions sexuals i sexistes als espais festius. I es puguin autorevisar pràctiques discriminatòries i violentes.

3. Marc legal i normatiu

A manera de resum, la normativa amb la qual es basa aquest protocol és:

Normativa internacional:

- Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, feta a Nova York el 18 de desembre del 1979 (CEDAW).
- Conveni d'Istanbul, d'11 de maig del 2011, del Consell d'Europa sobre prevenció i lluita contra la violència contra la dona i la violència domèstica.
- Conveni Europeu per a la protecció de drets humans.

Normativa estatal:

- Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.
- Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes. En l'article 7 defineix:

1. Sense perjudici del que estableix el Codi penal, als efectes d'aquesta Llei constitueix assetjament sexual qualsevol comportament, verbal o físic, de naturalesa sexual que tingui el propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona, en particular quan es crea un entorn intimidatori, degradant o ofensiu.

2. Constitueix assetjament per raó de sexe qualsevol comportament realitzat en funció del sexe d'una persona, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat i de crear un entorn intimidatori, degradant o ofensiu.

3. Es consideren sempre discriminatoris l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe. 4. El condicionament d'un dret o d'una expectativa de dret a l'acceptació d'una situació constitutiva d'assetjament sexual o d'assetjament per raó de sexe també es considera acte de discriminació per raó de sexe.

- Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes.
- Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència.

- Llei 15/2022, de 12 de juliol, integral per a la igualtat de tracte i la no discriminació.
- Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual. Comprèn:
 - Qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit o que condicioni el lliure desenvolupament de la vida sexual en qualsevol àmbit públic o privat, incloent-hi l'àmbit digital. S'inclou el feminicidi sexual, entès com a homicidi o assassinat de dones i nenes vinculat a conductes definides com a violència sexual i previstes al Títol VIII del Llibre II de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, l'assetjament en connotació sexual i la tracta amb finalitats d'explotació sexual.
- Llei 4/2023 per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI.

Normativa autonòmica:

- Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI fòbia.
- Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes. Considera:
 - Violència masclista com la manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes que s'exerceix sobre les dones pel fet mateix de ser dones (art. 65.1 Llei 11/2016). Comprèn qualsevol acte de violència per raó de sexe que tingui com a conseqüència, un perjudici o sofriment en la salut física, sexual o psicològica, i inclou les amenaces d'aquests actes, la coerció i les privacions arbitràries de la seva llibertat, tant si es produeixen en la vida pública com en la privada (art. 65.2 i art. 65.4 Llei 11/2016).
- Llei 9/2019 de 19 de febrer de l'atenció i dels drets a la infància i l'adolescència.

4. Principis generals d'actuació

Prevenció

Com associació duem a terme accions d'informació, formació i sensibilització per a agressions sexuals, sexistes i LGTBIQ+fòbiques entre l'equip de voluntariat i membres de l'equip d'Open House Palma. S'adoptaran mesures adients per tal d'evitar situacions de risc.

Drets de les dones i de les persones LGTBIQ+

Els drets de les persones que pateixen una agressió sexual o sexista seran el centre de tota l'actuació en virtut d'aquest protocol. Han de ser ateses amb respecte i confidencialitat, evitant tant com sigui possible la revictimització. Han de ser escoltades en la seva exposició evitant qualsevol dany a la seva dignitat i la intromissió en aspectes que resultin irrelevantes per al coneixement dels fets. En tot moment s'haurà de protegir la voluntat de les persones pel que fa a les accions que decideixin realitzar i la confidencialitat de les dades que expressament manifestin voler mantenir en reserva.

Atenció a la persona agredida

Garantirem que la persona afectada rebin l'atenció primerenca adequada, individualitzada i necessària a la persona agredida.

Respecte a la decisió de la persona agredida

Davant una situació d'agressió sexual o sexista, s'ha d'informar la víctima, de manera clara i comprensible, sobre les seves circumstàncies i futures conseqüències per tal que pugui prendre les decisions que correspongui de manera lliure i tranquil·la. En tot cas, s'ha de respectar la seva decisió de denunciar o no denunciar els fets, si bé s'haurà de tenir un tracte especial si la víctima és menor d'edat, té diversitat funcional o és necessitada d'especial protecció. Per altra banda, les entitats adherides hauran d'emprendre les mesures necessàries per a evitar noves agressions.

No complicitat amb la persona agressora

Cal evitar les mostres de complicitat amb qui ha comès l'agressió, encara que sigui per reduir la tensió. És important mostrar un rebuig clar cap a la seva actitud i mantenir una actitud ferma.

Universalitat

S'ha de garantir l'aplicació del protocol i l'atenció a totes les persones de manera igualitària i sense cap mena de discriminació.

Confidencialitat

Les persones que intervinguin en l'aplicació d'aquest protocol han de guardar secret respecte dels fets i les dades de què tinguin coneixement per tal de garantir la privacitat i el dret a la protecció de les dades personals.

Publicitat

S'ha de donar a conèixer a la ciutadania l'existència i aplicació d'aquest protocol. S'ha de mostrar visiblement en els espais d'oci que no es tolerarà cap mena d'agressió sexual, sexista i/o per expressió o identitat de gènere.

Interseccionalitat

La perspectiva interseccional és una perspectiva analítica que ens permet entendre com els diferents eixos d'opressió impacten en les persones de forma singular. Des d'aquesta perspectiva hem de tenir en compte com la violència masclista s'entrecrua amb altres eixos d'opressió com la classe social, l'ètnia, l'edat, l'orientació sexual, o la discapacitat entre d'altres. Per tant, entenem que la violència masclista es produeix pel sol fet de ser dona, però pot estar agreujada per altres sistemes de poder i violència.

Corresponsabilitat

El compliment dels objectius d'aquest protocol és responsabilitat de totes les persones. Es considera imprescindible dimensionar les diferents responsabilitats que tenim a escala individual, comunitari i institucional davant les agressions sexuals, sexistes i/o per expressió de gènere o identitat sexual.

Autodefensa

Entenem que l'autodefensa feminista és una resposta legítima enfront de l'agressió masclista i un acte d'empoderament per a les dones. Per tant, reconeixem i donem suport al dret de les dones

Protecció davant possibles represàlies

Totes les persones implicades en el procés han de comptar amb garanties de protecció davant qualsevol discriminació o represàlia derivada de la seva participació en els procediments de comunicació, denúncia o acompanyament en situacions de violència.

5. Mesures de prevenció específiques per al voluntariat

Atesa la participació essencial del voluntariat en el desenvolupament d'Open House Palma, l'organització adopta mesures específiques per garantir que l'activitat voluntària es desenvolupi en un entorn segur, respectuós i lliure de qualsevol forma d'assetjament o violència sexual.

Persona de referència accessible

Durant el festival, es designarà una persona responsable que actuarà com a referent per a qualsevol incidència relacionada amb situacions d'assetjament o conductes inadequades. Aquesta funció serà assumida per la responsable de voluntariat i/o per les responsables de coordinació de districtes, que, per la seva proximitat amb l'equip i presència territorial durant les activitats, podran garantir una atenció immediata i adequada. Aquestes persones seran clarament identificables per al voluntariat i disposaran d'un canal de contacte operatiu durant totes les activitats del festival, assegurant en tot moment la confidencialitat de les comunicacions i la protecció de la persona que les realitzi.

Protocol d'actuació immediata

En cas que es produeixi una situació d'assetjament durant una visita o activitat, el voluntariat podrà posar-ho immediatament en coneixement de l'organització. Open House Palma actuarà amb celeritat, prioritzant sempre la protecció i el benestar de la persona afectada. Si les circumstàncies ho requereixen, es podran adoptar mesures immediates com la separació de la persona presumptament responsable, la seva expulsió de l'activitat o qualsevol altra actuació proporcional i adequada a la gravetat dels fets.

Protecció davant represàlies

L'organització vetllarà perquè cap persona voluntària pateixi conseqüències negatives per haver comunicat una situació d'assetjament, haver donat suport a una persona afectada o haver col·laborat en l'esclariment dels fets. Qualsevol represàlia serà considerada contrària als principis del festival i podrà comportar l'adopció de mesures disciplinàries.

Entorns físics segurs

En la planificació de les activitats es tindrà en compte la necessitat de generar entorns físics segurs, evitant situacions d'aïllament innecessari i fomentant el treball en equip, especialment en espais de gran afluència o en franges horàries amb menor presència de públic. L'organització promourà una cultura interna de respecte, corresponsabilitat i tolerància zero davant qualsevol forma d'assetjament, amb l'objectiu que totes les persones voluntàries puguin desenvolupar la seva tasca amb plena confiança i seguretat.

6. Mesures de prevenció específiques per a visitants

Compromís públic amb un espai segur

Open House Palma és un festival obert a la ciutadania que promou la participació activa en el coneixement de l'arquitectura i la ciutat. Aquesta obertura implica la responsabilitat d'assegurar que totes les persones visitants puguin gaudir de les activitats en un entorn segur, respectuós i lliure de qualsevol forma d'assetjament o violència sexual.

Referents accessibles durant les activitats

Durant el desenvolupament de les visites i activitats, l'organització vetllarà perquè el voluntariat i l'equip coordinador estiguin presents i identificables, de manera que qualsevol persona visitant pugui adreçar-s'hi fàcilment en cas de sentir-se incòmoda o presenciar una situació inadequada. L'equip del festival actuarà com a referent per atendre aquestes situacions amb la deguda discreció i diligència.

Mesures davant conductes inadequades

En cas que una persona visitant protagonitzi una conducta constitutiva d'assetjament o violència sexual, l'organització podrà adoptar mesures immediates i proporcionades, incloent-hi l'advertiment formal, l'expulsió de l'activitat o la prohibició de participar en activitats futures del festival. Si els fets poguessin ser constitutius d'infracció penal, s'informarà la persona afectada de la possibilitat de recórrer als cossos i forces de seguretat.

Cultura de corresponsabilitat

Així mateix, es fomentarà una cultura de corresponsabilitat entre les persones assistents, promovent actituds de respecte i intervenció segura davant situacions d'abús, sempre prioritant la protecció de la persona afectada.

7. Procediment d'actuació davant situacions d'assetjament o violència sexual

A continuació es detalla el procediment davant una situació d'assetjament o violència sexual durant el festival:

1. **Recepció de la comunicació (víctima i entorn)**

Qualsevol persona que es consideri afectada per una situació d'assetjament o violència sexual, o que en sigui testimoni, podrà posar-ho en coneixement de l'organització mitjançant la responsable de voluntariat i/o les responsables de coordinació de districtes, o a través dels canals habilitats a aquest efecte. La comunicació podrà realitzar-se de manera verbal o escrita, i serà tractada amb la màxima confidencialitat. En tot moment es garantirà una escolta respectuosa, sense qüestionar ni minimitzar el relat de la persona que comunica els fets.

2. **Mesures immediates de protecció**

Un cop rebuda la comunicació, s'adoptaran mesures immediates per protegir la persona afectada. Aquestes mesures podran incloure la separació física de les parts implicades, la reorganització d'equips o espais, o l'expulsió cautelar de la persona presumptament responsable de l'activitat en curs. La protecció i el benestar de la persona afectada seran prioritaris en qualsevol decisió. L'organització recollirà la informació necessària per valorar la situació en un plaç màxim de 24 hores, en el cas de que la comunicació sigui automàtica.

3. **Resolució i mesures aplicables**

Un cop analitzada la situació, l'organització podrà adoptar les mesures que consideri adequades i proporcionades a la gravetat dels fets. Aquestes podran incloure una advertència formal, la desvinculació de la persona implicada del festival, la prohibició de participació en futures edicions o qualsevol altra mesura coherent amb els principis del protocol. Si els fets poguessin ser constitutius d'infracció penal, s'informarà la persona afectada del seu dret a presentar denúncia davant les autoritats competents, i se li facilitarà, si així ho desitja, orientació sobre els recursos disponibles.

4. **Garantia de confidencialitat i absència de represàlies**

Tot el procediment es desenvoluparà sota el principi de confidencialitat, limitant la informació a les persones estrictament necessàries per a la gestió del cas.

Es garanteix que cap persona patirà represàlies per haver comunicat una situació d'assetjament, haver prestat suport a una persona afectada o haver col·laborat en el procés d'investigació. Qualsevol conducta de represàlia serà considerada una vulneració greu dels principis d'Open House Palma.

7.1 Anàlisi de la gravetat dels fets i actuacions a realitzar

Nivells	Actuacions	
Nivell 1	Amb la persona agredida	SI LA PERSONA AGREDIDA HO MANIFESTA: Cal donar-li suport, oferir-li un espai de seguretat i/o intimitat apartant-la de l'agressor. S'ha de respectar la resposta de la persona agredida. Si no vol donar cap resposta, és la seva decisió.
		SI L'AVÍS DE LA CONDUCTA NO VE DIRECTAMENT DE LA PERSONA AGREDIDA: Cal parlar amb ella, oferir-li suport, oferir-li un espai de seguretat apartant-la de l'agressor, en un espai d'intimitat. S'ha de respectar la resposta de la persona agredida. Si no vol donar cap resposta, és la seva decisió.
	Amb la persona agressora	AVÍS: Se li comunica a la persona agressora que està cometent una agressió sexista i que la persona agredida se sent incòmoda i violentada. O, també, que l'organització ho ha detectat i que no ho tolerarà més. Se li fa saber que si no atura aquesta actitud, serà convidada a abandonar l'espai o l'organització. *Al tercer avís de nivell 1- passa a nivell 2

Nivell 2	Amb la persona agredida	<p>SI LA PERSONA AGREDIDA HO MANIFESTA EN UN ESPAI OBERT D'OCI: Cal donar-li suport, oferir-li un espai de seguretat i intimitat, apartant-la de l'agressor, però sense que se senti exclosa de la festa o acte.</p> <p>S'ha de respectar la resposta de la persona agredida. Si no vol donar resposta, és la seva decisió.</p> <p>Escoltar les seves necessitats i demandes de com se sent i quines mesures de protecció necessita. És possible que la víctima proposi una actuació de l'entitat.</p> <p>Oferir-li acompanyament a casa i telefonar a una persona de confiança, informar-la dels principals serveis de referència per rebre ajuda especialitzada.</p>
		<p>SI L'AVÍS DE LA CONDUCTA NO VE DIRECTAMENT DE LA PERSONA AGREDIDA: Cal parlar amb la persona agredida i seguir totes les actuacions indicades.</p>
	Amb la persona agressora	<p>AVÍS: En funció de la proposta de la víctima, en primer lloc, i del cas concret, l'organització pot decidir fer un avís i no procedir a l'expulsió.</p> <p>En cas d'EXPULSIÓ EL MATEIX MOMENT: Es valorarà la possibilitat d'avisar al cos policial.</p>
Nivell 3	Amb la persona agredida	<p>Cal donar-li suport, oferir-li un espai de seguretat i intimitat, apartant-la de l'agressor. Facilitar la informació dels serveis d'urgència 112 i del servei 24 h de l'IB dona: sigui per informació immediata o acompanyament físic en les pròximes hores.</p> <p>Acompanyament als serveis sanitaris per si posteriorment vol interposar denúncia. Informar sobre els recursos d'atenció psicològica i específics en la temàtica.</p> <p>Ser testimoni dels fets si és el cas.</p> <p>Es recomana no rentar-se ni canviar-se de roba i, en cas de contacte o accés oral, evitar menjar o beure abans del reconeixement clínic, per evitar la contaminació de proves o l'eliminació de qualsevol rastre de l'agressió.</p>
		<p>EXPULSIÓ: Expulsió de la festa o espai. En cas de no fer cas s'acudirà a la POLICIA.</p> <p>MESURES LEGALS: En cas d'agressions</p>

		<p>greus constitutives de delictes es pot valorar participar en les accions legals corresponents. En cas de concert o acte d'oci es valora fermament suspendre l'acte.</p>
--	--	--

7.2 Factors agreujants

Determinades circumstàncies poden agreujar la gravetat d'una conducta violenta o masclista i, per tant, requerir una atenció més immediata o un seguiment més estricte dins dels protocols de l'espai. Aquests factors no modifiquen la naturalesa de l'agressió, però poden suposar un increment del seu impacte sobre la persona afectada o sobre la convivència col·lectiva. L'objectiu d'aquest apartat és reconèixer situacions que poden intensificar el dany o el risc, i orientar el col·lectiu en la seva valoració i gestió.

Exemples de factors agreujants:

- Reiteració, freqüència i cronicitat: la persona que ha agredit és reincident i ha comès conductes similars prèviament.
- Negació de la violència i manca de responsabilització: no reconèixer la gravetat de la seva acció ni assumir les conseqüències.
- No acceptació del Protocol: refusar seguir les pautes establertes per l'espai per gestionar la situació.
- Antecedents d'agressions anteriors: historial de conductes violentes cap a altres persones.
- Combinació de diferents tipus de violència: la situació implica més d'una forma de violència simultàniament (per exemple, psicològica, simbòlica o física).
- Trencament del pacte de confidencialitat: difondre informació de manera inadequada sobre el cas o la investigació.
- Establir aliances perjudicials: buscar suport d'altres persones amb l'objectiu de pressionar o perjudicar la persona agredida.
- Diverses víctimes: quan la mateixa persona agredeix dues o més persones.
- Conductes intimidatòries o represàlies: pressions, coaccions o obstacles dirigits a la persona agredida, a testimonis o a persones properes amb la intenció d'impedir o entorpir la investigació.

- Posició de poder de l'agressor dins l'entitat: tenir autoritat o influència que pot amplificar l'impacte de l'agressió.
- Vulnerabilitat de la persona agredida: inclou situacions de diversitat funcional o altres factors que augmenten la vulnerabilitat.
- Violència psicològica pública: humiliacions, coaccions o exposició d'amenaques davant altres persones, augmentant la visibilitat i el dany emocional.
- Difusió digital o xarxes: compartir informació, imatges o comentaris a plataformes digitals que amplifiquin l'impacte de l'agressió.

A tenir en compte

- a. Si la víctima és menor d'edat hi ha l'**obligació** d'avisar a les autoritats competents.
- b. Qualsevol persona que sigui testimoni o víctima d'una agressió comesa per un membre de l'associació pot informar a la comissió d'igualtat de l'entitat/espai.
- c. Si la comunicació no ve directament per part de la víctima, en el mateix moment, l'equip del festival es posarà en contacte amb ella.
- d. L'associació també pot considerar la possibilitat de remetre el cas a les autoritats competents si la víctima ho necessita.
- e. L'equip del festival s'encarregarà de dur a terme un seguiment imparcial de l'incident. En cas que la imparcialitat no es pugui assegurar al màxim, es pot recórrer a persones externes de l'associació/entitat perquè duguin a terme aquesta tasca. Aquesta comissió s'organitzarà en coordinació amb la direcció tenint plena autonomia en la presa de decisions.
- f. La confidencialitat serà prioritària en tot moment durant el procés.